

INTRODUCEREA EURO FACE VIAȚA MAI SCUMPĂ?

Prof. Andre KOLODZIEJAK
Comisia Europeană, Bruxelles
Asist. dr. Oana GHERGHINESCU
Universitatea din Craiova

În multe din țările zonei Euro, moneda europeană a fost mai populară la momentul introducerii monedelor și bancnotelor Euro decât după aceea. De exemplu în Olanda, 2 persoane din 3 doreau în anul 2004 reintroducerea Guldenului olandez și chiar și astăzi mai mult de o treime dintre cetățeni nu agreează Euro. Însă Euro a făcut până acum ceea ce trebuia să facă: a adus stabilitatea prețurilor, definită ca o creștere anuală medie a prețurilor de consum sub 2% pe an.

Dar surprinzător, în opinia cetățeanului european obișnuit, Euro a cauzat inflație. Acesta este motivul scepticismului față de moneda Euro în Europa. Prezenta lucrare încearcă să rezolve acest puzzle. O mai bună înțelegere a ceea ce s-a întâmplat după anul 2001 poate contribui la obținerea unui grad mai ridicat de acceptare a monedei Euro de către cetățenii Uniunii Europene.

Explicații

Există mai multe explicații posibile pentru diferența dintre percepția inflației de către cetățenii europeni și nivelul său măsurat. În perioada de după 2001 au existat o serie de particularități. Pe de o parte, unele servicii au înregistrat cea mai mare creștere de prețuri din ultimii 25 de ani. Pe de altă parte, în această perioadă în unele țări ale zonei Euro s-au înregistrat scăderi ale veniturilor reale. Mai mult, distribuția veniturilor a devenit mai inegală, iar coșul de consum mai volatil și eterogen.

În legătură cu modalitatea de măsurare, există dilema dacă coșul de

consum trebuie modificat periodic (indicele de preț Paasche) sau să rămână stabil în timp (indicele de preț Laspeyres).

Indicele de preț Paasche versus indicele de preț Laspeyres

Dat fiind un set C de bunuri și servicii, valoarea totală de piață ale tranzacțiilor în cadrul C într-o perioadă de timp t va fi:

$$\sum_{c \in C} (p_{c,t} \cdot q_{c,t})$$

unde $p_{c,t}$ reprezintă prețul

$q_{c,t}$ reprezintă cantitate de c vândută

Dacă în timpul a două perioade t_1 și t_2 aceleași cantități din fiecare bun sau serviciu sunt vândute, dar la prețuri diferite, atunci:

$$q_{c,t_2} = q_c = q_{c,t_1} \quad \forall c$$

și

$$P = \frac{\sum (p_{c,t_2} \cdot q_c)}{\sum (p_{c,t_1} \cdot q_c)}$$

reprezintă nivelul prețului din perioada 1 relativ la cel din perioada 2 și furnizează un indice pentru măsurarea relativă a prețurilor globale, ponderate cu cantitățile vândute.

Când un indice de preț este construit pentru a măsura prețurile relative pentru un set dat de consumatori sau pentru o economie ca un întreg, cantitățile achiziționate sunt extrem de

rar sau chiar niciodată identice pe parcursul a două perioade de timp diferite. O măsurare ca:

$$P_P = \frac{\sum(p_{c,t_n} \cdot q_{c,t_n})}{\sum(p_{c,t_0} \cdot q_{c,t_0})}$$

ar crea confuzii în ceea ce privește creșterea sau reducerea cantităților vândute atunci când prețul se modifică. Au fost creați diferiți indici în încercarea de a depăși această dificultate.

Există două metode principale de a calcula indicii de preț, **indicele Paasche** (după economistul german Hermann Paasche) și **indicele Laspeyres** (după economistul german Etienne Laspeyres).

Indicele Paasche este calculat astfel:

$$P_P = \frac{\sum(p_{c,t_n} \cdot q_{c,t_n})}{\sum(p_{c,t_0} \cdot q_{c,t_n})}$$

în timp ce indicele Laspeyres este calculat astfel:

$$P_L = \frac{\sum(p_{c,t_n} \cdot q_{c,t_0})}{\sum(p_{c,t_0} \cdot q_{c,t_0})}$$

unde P este modificarea nivelului de preț, t_0 este perioada de bază (de obicei primul an), iar t_n perioada pentru care este calculat indicele.

Atunci când este aplicat la grupuri de consumatori individuali, un indice Paasche de valoarea 1 reflectă faptul că un agent a consumat aceeași cantitate în perioada de bază ca în perioada curentă, dat fiind faptul că venitul nu s-a modificat; un indice Laspeyres de valoarea 1 semnifică faptul că un agent își permite să cumpere în perioada curentă aceeași cantitate ca cea consumată în perioada anterioară, dat fiind faptul că venitul nu s-a modificat.

Indicele Paasche poate fi interpretat ca o măsură a ratei inflației dacă se adoptă ca bază de referință coșul de bunuri evaluat la prețurile din perioada precedentă și cantitățile din perioada curentă. Indicele Laspeyres poate fi și el asimilat unei forme de exprimare a ratei inflației atunci când se folosește ca bază de referință coșul de bunuri evaluat la prețurile din perioada curentă și cantitățile din perioada precedentă.